

Wydarzenia

W dniu 24 stycznia 2011 r. odbyło się posiedzenie naukowe Komisji Wschodnioeuropejskiej PAU, na którym dr Tomasz Hodana wygłosił referat *Problem autentyczności „Słowa o wyprawie Igora”*. *Najnowsze prace*. Dziękujemy sekretarzowi Komisji Wschodnioeuropejskiej PAU, dr. Andrzejowi A. Ziębie, za krótkie przedstawienie referatu. [KD, WB]

Słowo o pułku Igora – poemat epicki, odnoszący się do wyprawy Igora Swiatosławicza, księcia Nowogrodu Siewierskiego, na Połowców w 1185 roku – jest tym zabytkiem piśmiennictwa, który wzbudza od dawna gorący spór o swą autentyczność. Choć wciąż słyszymy zapewnienia, że spór ten został definitywnie rozstrzygnięty, zwykle następuje kolejna jego faza i pojawiają się nowe argumenty przeciw tezie o średniowiecznej genezie utworu, a gorliwi jej obrońcy starają się je obalić. Podczas gdy niektórzy historycy mają wciąż wątpliwości, większość badaczy literatury i językoznawców jest przekonana o autentyczności *Słowa*. Jest ono, według nich, dziełem

Karta tytułowa rękopisu zawierającego polskie i ukraińskie tłumaczenie „tekstu oryginalnego” *Słowa o wyprawie Igora*, dokonane przez Jana Wagilewicza, lwowskiego literata doby romantyzmu

skomponowanym pod koniec XII wieku, choć wtedy prezentowanym prawdopodobnie tylko ustnie (recytowanym, śpiewanym), zaś spisany dopiero w kolejnym stuleciu. Potem, z powodu treści niezgodnych z ówczesnymi formami poprawności politycznej, nie było, jak inne zabytki piśmiennictwa staroruskiego, upowszechniane w postaci odpisów i przetrwało tylko w jednym rękopisie (zapewne piętnastowiecznym), który został odnaleziony pod sam koniec wieku XVIII przez arystokratę rosyjskiego Aleksandra Musina-Puszkina, wydany drukiem (1800), po czym miał spłonąć w czasie wielkiego pożaru Moskwy (1812) zajętej przez wojska Napoleona.

Autor referatu zaprezentował krytyczne omówienie kolejnych faz dyskusji na temat autentyczności zabytku. Przypomniał jej ostre epizody polityczne – reakcję władz Związku Sowieckiego na wystąpienie francuskiego sla-

wisty André Mazona, a szczególnie na wypowiedzi rosyjskiego historyka Aleksandra Zimina. Obaj zwalczali teorię o dwunastowiecznej genezie poematu. Tezy tego drugiego, wydrukowane już nawet w celu prezentacji na poufnej konferencji, zostały potępione, a egzemplarze wydruku – zniszczone. W ostatnich latach wydano zarówno pracę Zimina, jak i stenogramy owej konferencji, zaś na temat okoliczności i autorów możliwego sfalszowania zabytku pod koniec XVIII wieku powstała nowa teoria, autorstwa amerykańskiego historyka, Edwarda L. Keenana. Przypisał on sprawstwo tych działań czeskiemu sławie Josefowi Dobrowskiemu. Jak na razie, dominują jednak obrońcy autentyczności, których aktualnie najbardziej czynnym przedstawicielem jest rosyjski lingwista Andrej Zalizniak (2004).

Autor referatu, wygłoszonego podczas obrad Komisji Wschodnioeuropejskiej, wstrzymał się z zajęciem wyraźnego stanowiska w tym sporze, natomiast wypunktował słabe, wymagające dalszej debaty, wątki argumentacji poszczególnych jego uczestników. Sugerował, że argumenty językoznawcze przychylające się do uznania *Słowa* za arcydzieło średniowiecznej literatury ruskiej są tu najistotniejsze, ale też mówił o raczej humorystycznych przejawach gorliwości jego obrońców, takich jak ukraiński badacz Leonid Machnoweć, który w poszukiwaniu okoliczności towarzyszących powstaniu tego arcydzieła są w stanie ustalić nie tylko autora, miejsce, rok, miesiąc i dzień jego pierwszej prezentacji, ale nawet porę dnia i godzinę.

ANDRZEJ A. ZIĘBA

Najbliższe posiedzenia Wydziałów i Komisji PAU

27.01.2011, godz. 15.00, Mała Aula

**Posiedzenie naukowe
Komisji PAU do Badań Diaspory Polskiej**

Dr Anna Mazurkiewicz,
Rola Komitetu Wolnej Europy w procesie nawiązywania współpracy pomiędzy uchodźcami politycznymi z Europy Środkowo-Wschodniej w USA po II wojnie światowej

31.01.2011, godz. 11.00, Mała Aula

**Posiedzenie naukowe
Wydziału I i Wydziału II PAU**

Prof. zw. dr hab. Feliks Kiryk,
*Najstarszy dokument cechowy w języku staropolskim.
(Statut Cechu Płócienników z Rymanowa z r. 1466)*

02.02.2011, godz. 16.00, Duża Aula

**Posiedzenie naukowe
Komisji Nauk Technicznych PAU**

Prof. dr hab. inż. Mariusz Holtzer,
Wpływ przemysłu odlewniczego na środowisko w świetle wymagań Unii Europejskiej

Serdecznie zapraszamy na posiedzenia, które odbędą się w gmachu PAU przy ul. Sławkowskiej 17 w Krakowie. Informacje na temat posiedzeń i konferencji można znaleźć na stronie internetowej PAU (www.pau.krakow.pl).